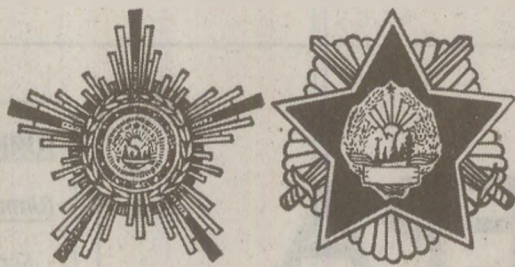

Scinteia

JURNALUL ROMÂNIEI 1989 - ACUM DOUĂZECI DE ANI

Numărul 202 | Joi, 27 august 2009 - Duminică, 27 august 1989 | DISTRIBUIT ÎMPREUNĂ CU JURNALUL NAȚIONAL

CINE-O INFORMA PE ELENA CEAUȘESCU DESPRE SCRITORII ȘI ARTIȘTI

Printre scriitorii, jurnaliști și artiști circula teoria că de la Cabinetul 2 porneau toate interdicțiile. Zvonurile vremii treceau în contul Eleni Ceaușescu orice „indicație” de scoatere din circuitul difuzării a cărților, filmelor și emisiunilor. Ea interzicea autori și demitea directorii de teatre, case de producție sau edituri. Dar cum să-i fi știut Tovarășa pe scriitorii și artiști, cu biografie și operă?

Lecturi din rapoarte

Cei din anturajul soților Ceaușescu vedeau că nici unul dintre ei nu citea cărți. Lecturile lor se limitau exclusiv la informări și rapoarte. Restranse la limită erau și relațiile directe. Soseau la birourile lor din sediul CC în jurul orei 9:00 dimineața și plecau la reședință spre seară. După cină, „ieșeau” împreună la „clubul” din curtea vilei prezidențiale. Se vedeau acolo seară de seară cu demnitarii apropiați. Variație în anturajul „clubului” era invitația pentru soțiile alocate. Singurul hobby cultural ce-l împărtășeau toți erau vizionările de filme - românești ori „de import”. Sâmbătă liberă nu avea în România nici măcar cuplul Ceaușescu. Pentru liderul suprem, vânătoarea era sport și destindere duminică. Iar consoarta se delecta uneori cu câte-o vizită la cumnata Adela, soția fratelui ei, Dumitru Petrescu.

Pe la teatru se pare că Tovarășa nu călcase vreodată. Cu siguranță, nu din 1965 încocoace. Din informațiile oferite de distinsul om de cultură B. Elvin (fost secretar literar la Teatrul Național București, actualmente redactor-șef al prestigioasei publicații Lettre Internationales), Nicolae Ceaușescu intrase o singură dată în sala mare de spectacole a Naționalului. Interesat nu de proiectele instituției culturale, ci de inovații în arhitectura clădirii. Însoțit de alaiul de demnitari, constructori și arhitecți, nimerise la repetiții. Făcuse cu mâna artiștilor și personalului un gest de „continuare”. Și ieșise cu ai lui fără să fi schimbat măcar o frază de politețe cu artiștii primului teatru din țară.

Discuțiile dintre Gogu Rădulescu (centru) și diverși scriitori, actori și muzicieni erau permanent supravegheate de Securitate. Selecții ale acestor discuții erau apoi prezentate la Cabinetul 2 FOTO: Arhivele Naționale

Politicieni și artiști

Angajații Teatrului Național „Ion Luca Caragiale” cunoșteau însă mecanismele de informare despre ei. Sala de protocol era echipată cu tehnica de vârf de ascultare. Invitați acolo erau oaspeții străini, dar și demnitarii români veniți la spectacole. În pauze, membrii CPEx și miniștrii nu se amestecau cu spectatori de rând la bufet ori în foaierele teatrului. Cel mai greu îi venea maestrului Radu Beligan, directorul teatrului, să-i facă lui Maurer oficii de gazdă. Căci fostul prim-ministru, anume sfidând microfoanele și pe ascultătorii înregistraților, ținea să-și „distreze” el gazde-

le. Îi informa, încitând dialogul, cu ultimele noutăți din politică și actualiza colecția de bancuri. La vedere în incinta Naționalului bucureștean era și cutia de „sugestii, sesizări, reclamații”. Tot personalul știa că securistul instituției și păstrătorul cheii. Inscripția de pe cutie era însă unică în țară deoarece menționa „primim și anonime”. Cât din menirea ei viza dezamorsarea, în plan local, a conflictelor și animozităților inevitabile în lumea artelor și cât din informații se transmiteau, oare, înaltului for?

Foști ofițeri din Direcția V-a a Securității declară și ei legăturile speciale cu colegi care „răspundeau” de

uniunile de creație și instituțiile artistice. Dacă un regizor, o poetă sau o actriță intra în relații personale cu vreun nomenclaturist, în termeni de securitate se chema că penetrase „obiectivul”. Trafic de interese personale, compromiterea demnitărilor sau spionaj (cel mai grav - în favoarea URSS) erau prezumțiile de vinovăție sub incidența cărora se deschideau dosare de urmărire pentru slujitorii muzelor cu conexiuni în Olimpul puterii.

Și asta nu din vremea lui Ceaușescu, ci a defunctului Dej. Vechii ilegaliști, după modelul apropiaților lui Stalin, frecventau și ei balerine, cântărețe, actrițe. Ultimei soții a lui Maurer i se

cunoștea, de altfel, propriul talent în sârghița descoperirii și promovării celor dotați pentru regie și sporturi de performanță.

În 1989, o lungă rețea de urmăritori își avea originea în „cenaclul de la Comana”. Amiciții și întâlnirile lui Gogu Rădulescu cu scriitorii, actorii, muzicienii și politicienii în casa de vacanță de la Comana alimentau se pare, copios, trebuințele culturale ale Cabinetului 2. Prin intermediul ministrului de Interne, Tudor Postelnicu, la ea ajungeau înregistrările selecționate. Dar pe Tovarășa, nu Postelnicu, ci Pacepa o dedulcise la „ascultări”.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL ZILEI

La Paris, Evelyne Pivert, președinta Operations Village Roumaines, secțiunea franceză, dezvăluia opiniei publice impresiile ultimei călătorii în România. La începutul anului 1989, unul dintre cazanele întreprinderii Electrocentrale Giurgiu se fisurase. Accident inedit pentru echipamentul românesc. Reparațiile s-au transformat într-o epopee. În județul Vrancea se lucra de zor la strângerea recoltei. Unitățile de învățământ brașove-

ne se pregăteau de începutul anului școlar. Fiecare în ritmul ei.

Evelyne Pivert a vizitat România

La Paris, Evelyne Pivert, președinta Operations Village Roumaines, secțiunea franceză, dezvăluia opiniei publice impresiile ultimei călătorii în România. Intrase în asociație în

luna februarie a anului 1989, după ce vizionase la canalul Antena 2 emisiunea „Resistances”, realizată de Noël Mamère. Fusese impresionată de relațiile invitatului Mihnea Berindei, de documentarul „Roumanie, le desastre rouge” (România, dezastrelor roșu - n.r.), al lui Josy Dubie și de măturile lui Gabriel Andreescu și Dan Petrescu.

(Continuare în pag. a II-a)

Castingul delațiunii: „Actorii teatrului, băuți fiind, au intonat imnul maghiar și imnul secuiesc”

Prezentăm exclusiv cazul ce urmează din simplul motiv că nu am avut ce alege. E singura delațiune din cercuri artistice pe care am găsit-o în arhivele conducerii partidului puse la dispoziția cercetătorilor pentru perioada 1985-1989.

N-a fost trimisă Consiliului Culturii și Educației Socialiste și s-a păstrat în arhivele Cancelariei CC, probabil din cauza implicării unui nomenclaturist - Hajdu Gyozo, membru supleant al CC al PCR. Actrița Adam Erzebet, autoarea reclamațiilor, era soția sa.

Mesager al artei românești

Din 1984 și până la căderea regimului, scriitorul și ziaristul Hajdu Gyozo a fost membru supleant al CC al PCR. Soția sa, Adam Erzebet (numită Elisabeta în scrisorile către Ceaușești), era actrița la Teatrul Național Târgu-Mureș, orașul unde domiciliau amândoi.

La 31 martie 1987, Hajdu Gyozo i s-a adresat printr-un memoriu de

trei pagini lui Nicolae Ceaușescu. Solicita, în termeni aleși, aprobarea plecării soției sale la Londra pentru a sustine un recital Eminescu în limba engleză la invitația Societății engleze de poezie.

„Invitația a survenit în felul următor, scrie Hajdu Gyozo: în toamna anului trecut, când Adam Elisabeta a prezentat un recital poetic în limba română - pătruns de mobilizațiile îndemnată de pace ale Dumneavoastră -, recital distins ulterior cu Marele Premiu la Gala Națională a recitalurilor dramatice (Bacău, 1986), spectacolul a fost vizionat de doamna Josefina Hogget, care, de origine română, s-a căsătorit cu un englez...”. Impresionată de talentul recitatoarei, doamna în cauză (elogiată de Hajdu pentru „o activitate de popularizare eficientă și plină de sacrificii a culturii române”) a recomandat-o Societății engleze de poezie. Cu invitația anexată, demnitarul a solicitat aprobarea deplasării soției sale la Londra în perioada 14-27 mai 1987.

(Continuare în pag. a III-a)

CUM S-A VĂZUT ANUL 1989 LA VÂRFUL SECURITĂȚII

„Agenți ai unor servicii străine lucrau chiar în sediul CC al PCR”

Generalul de brigadă (r) Aurel Rogoian, fostul șef al Cancelariei departamentului Securității Statului, își amintește care erau „țintele” spionajului străin asupra României în 1989 și care erau serviciile secrete cele mai active pe spațiul românesc. Ofițerul invocă ordinele lui Gorbaciov către KGB de control total în ceea ce privea soarta României. Cu voie de la Moscova, dar și de la Washington, după cum afirmă Aurel Rogoian, vârf de lance al mișcărilor antiromânești a fost Ungaria. (Răzvan BELCIUGANU)

Obiectivele urmărite de serviciile de informații străine, în perspectiva evenimentelor planificate, vizau: penetrarea și controlul din interior a structurilor politico-administrative centrale, a celor militare de apărare, securitate și informații; subminarea economică și politică; războiul politico-diplomatic; operațiunile psihologice și de propagandă activă pentru determinarea revoltei populației; distrugerea coeziunii structurilor supreme ale puterii; influențarea moralului populației; crearea unei opoziții reprezentative și controlul acesteia; studiul și evitarea grupurilor informale existente la nivelurile conducerii politice și de stat (centrale și locale); radicalizarea populatizării religioasă opus ortodoxismului și celorlalte culte tradiționale, a naționalismului minorităților; readucerea în actualitate a revizionismului; atentatele la valorile de identitate națională; punerea în poziție activă a agenților aflați „în conservare”; studiul și „încadrarea” în măsuri de control și determinare a personalităților avute în vedere ca soluții la alternanța puterii.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Liceenii făceau „apă vie” și „apă moartă” la clubul de SF

Sorin Repanovici, actualmente consilier în Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare, avea, în 1989, 18 ani. Ca participant la Clubul de SF al Liceului Agroindustrial din Cernavodă, el a multiplicat ilegal un număr al revistei Atlantida. Revista, realizată de liceeni, apărea neoficial și a atras atenția autorităților după ce a obținut „Premiul revistei Știință și Tehnică” pentru cea mai bună revistă de amatori”, la Consfătuirea Națională de SF de la Timișoara.

„Lucram la revista Atlantis cam 20, 30 de elevi. Era o revistă de club, clubul era al liceului din Cernavodă. Stăteam fiecare la masă cu câte o pagină în față, același model de pagină realizat de un grafician, un elev foarte bun la desen. La final, același desen era pe fiecare pagină, același scris se regăsea pe fiecare pagină. Apoi asam-

blam totul. Făceam o revistă a noastră de o sută de exemplare, de pildă. Și nici un exemplar nu semăna cu altul, poate și din cauza scrisurilor. Ca imagini, ca desene și conținut ele semănau. Scoteam revista cam o dată la trei luni. Înainte de '89, dacă existau licee care aveau o revistă a elevilor, trebuia să urmeze un program, era nevoie de aprobări, era informat Inspectoratul, CC-ul, trebuia apoi scrisă la o anumită mașină de scris. În cazul de față, cum noi făceam parte dintr-o rețea de cluburi la nivel național, participam la concursuri anuale în cadrul convențiilor naționale, ce aveau loc, de regulă, toamna. Printre altele, era și acest concurs de fanzine (magazine SF - n.r.) și venea fiecare club cu fanzinul lui.

(Continuare în pag. a II-a)

Nicolae Ceaușescu, despre „criza poloneză”

În perioada 26-27 august 1989, Eduard Șevardnadze, ministrul sovietic al Afacerilor Externe, s-a aflat la București pentru a discuta cu omologul său român, Ioan Totu, despre modul cum se putea rezolva criza politică din Polonia. Vizita a fost solicitată oficial chiar de către Nicolae Ceaușescu, la 19 august 1989. Liderul suprem al PCR a aflat în ziua respectivă despre faptul că generalul Wojciech Jaruzelski, președintele Poloniei, a acceptat să-i incredințeze lui Tadeusz Mazowiecki mandatul de prim-ministru, deși era unul dintre liderii sindicatului anticomunist „Solidarność”.

Reacția lui Nicolae Ceaușescu, după aflarea informației respective, a fost rapidă. Potrivit propriei declarații, prezentată în ședința Comitetului Politic Executiv din 21 august 1989, „sâmbătă (19 august 1989 - n.r.) ne-am sfătuit cu câțiva tovarăși care au putut fi găsiți imediat și am adresat un mesaj conducerii sovietice, apoi un mesaj tuturor țărilor socialiste. (...) În mod corespunzător, adresându-ne celorlalte state, în aceeași seară, până la ora 3:00 dimineața, au fost transmise mesaje și țărilor socialiste, prin ambasadori. Toți au spus că vor transmite mesajul imediat. Unii au făcut și comentarii proprii, dar toți au spus că sunt îngrijorați”. După primirea unui răspuns oficial de la liderul sovietic Mihail Gorbaciov, Nicolae Ceaușescu a trimis la Moscova un nou mesaj, în ziua de 21 august 1989. Printre altele, secretarul

general al PCR a solicitat ca Eduard Șevardnadze să efectueze de urgență o vizită la București pentru a prezenta opinia sovieticilor în legătură cu „actul de trădare” de care se făcea vinovat generalul Jaruzelski în fața „mișcării muncitorești și socialiste din întreaga lume”. În ședința din aceeași zi a Comitetului Politic Executiv, Nicolae Ceaușescu a declarat: „În orice caz, insistăm ca Șevardnadze să vină aici zilele acestea, independent de (sărbătorirea zilei naționale de la - n.r.) 23 August. Poate să vină și mâine, și poimâine, pentru că aceasta poate va determina și conducerea sovietică să mai reflecte puțin”.

Ministrul sovietic al Afacerilor Externe a ajuns la București pe data de 26 august 1989. Rezumatul discuțiilor sale cu Ioan Totu și opinia lui Nicolae Ceaușescu față de poziția adoptată de sovietici în criza politică din Polonia au fost dezvăluite chiar de președintele României, în ședința Comitetului Politic Executiv din 22 septembrie 1989.

Din conținutul stenogramei reuniunii respective, pe care o edităm în continuare sub forma unui extras, rezultă în mod clar faptul că Nicolae Ceaușescu nu a solicitat, în mesajele sale din 19 și 21 august 1989, intervenția în Polonia a trupelor statelor membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia.

De asemenea, se poate deduce reacția liderilor comuniști polonezi, maghiari și iugoslavi. Aceștia i-au reamintit lui

Nicolae Ceaușescu, direct sau voalat, că încălcase unul din principiile afirmate de el însuși, în repetate rânduri, amestecându-se în „treburile interne ale altor state”. La rândul său, Nicolae Ceaușescu a făcut trimitere la stălele capitaliste, la „planul și programele acestora de amestec în treburile țărilor socialiste, de destabilizare, de finanțare a politicii de renunțare la construirea socialismului”.

Stenograma ședinței Comitetului Politic Executiv al CC al PCR din ziua de 22 septembrie 1989

Tov. Nicolae Ceaușescu: Și, în fine, unele probleme internaționale.

După cum știți, în legătură cu evenimentele care au avut loc în Polonia, noi ne-am adresat țărilor socialiste, inclusiv polonezilor, cu o scrisoare, am trimis-o și altor partide comuniste.

Am primit, practic, răspunsul din toate țările socialiste, aproape. Din țările din CAER am primit de la toate și din Pactul de la Varșovia de la multe partide comuniste și muncitorești. Sovieticii au spus că împărtășesc complet punctul nostru de vedere, dar consideră că trebuie să-i înțeleagă pe tovarășii polonezi că au probleme serioase, să vedem cum vor acționa.

(Continuare în pag. a IV-a)

CALENDAR

27 august (duminică)

Soarele a răsărit la: 6:32, a apus la 20:01
Luna a răsărit la: 2:01, a apus la 18:17
Sărbătoare creștină
Cuv. Pimen; Sf. Mc. Eutalia, Fanurie și Osie, Ep. Cordovei; Duminica a X-a după Rusalii

S-a întâmplat la 27 august 1989

● „Ziua Namibiei” a fost marcată, la sediul din New York, printr-o reuniune specială, în cadrul căreia participanții au exprimat solidaritatea întregii lumi cu lupta poporului namibian pentru înfrățirea drepturilor sale vitale

● Într-un mesaj adresat șefului delegației sud-coreene la reuniunea

parlamentară comună Nord-Sud, șeful delegației RPD Coreene, Chon Gum Chol, s-a pronunțat pentru reluarea cât de curând a dialogului dintre parlamentarii celor două părți, în scopul examinării posibilităților de reducere a încordării, realizării păcii și reunificării. După cum transmite agenția ACTC, s-a propus ca cea de-a 8-a reuniune parlamentară comună Nord-Sud să aibă loc la mijlocul lui septembrie

● Din pricina violențelor din țară, candidații principalelor partide politice la alegerile prezidențiale din Columbia, care ar urma să aibă loc în mai 1990, și-au suspendat, începând de vineri, campania electorală. După cum se știa, în urma asasinării candidatului partidului liberal Luis Carlos Galan, a unui magistrat și a unui polițist, guvernul a declanșat o amplă campanie împotriva traficantilor de droguri. La rândul lor, aceștia au anunțat „un război total” contra guvernului.

Ramona VINTILĂ

JURNALE PERSONALE

27 AUGUST

Am avut ieri o discuție cu mult stimulatov. Dulea, care, surprinzător, după toată tevatura pe care a făcut-o, a cedat la Andrei Ralea și la Oana Pellea. N-a fost însă de acord cu Ovidiu Ghiniță, pe care-l considera prea marcat estetic pentru un erou contemporan! A rămas să aleg între Dragoș Păslaru și Andrei Finți. Așadar, facerea filmului se pune iar pe tapet, ceea ce nu mă bucură foarte tare. Mi-a trecut tot cheful - pe care, de fapt, nici nu l-am avut - iar pe de altă parte bănuiesc că-mi va măcina mult nervii. Dar am intrat în horă și trebuie să joc. Alexandru Tatos, Pagini de jurnal. Ediție alcătuită de Liana Molnar-Tatos, București, Editura Albatros, 1984, p. 538

Întors la București. Totul relativ în ordine. Îi citesc Voichii orașii Mamei Josefa către Doina și Ilie, la nunta lor.

I-am scris și Mamei Josefa și Doinii și lui Ilie, mulțumindu-le de găzduire. Ștefan J. Fay, Caietele unui fiu risipitor. Fragmente de jurnal, București, Humanitas, 1994, p. 285

Azi îmi impun să stau acasă, mă mustră conștiința de prea multă vacanță. Jocul trebuie să ia sfârșit. Dar „amici” mă iau pe sus taman la Fântâna cu Ciresi. Remușcările trec pentru o vreme, revin și decizia este luată: Ajunge o măciucă la un car de oale! Sunt dator cu trei recenzii, „Creangă” mai cere niște șlefuiuri, măcar că speranțele pentru editare, anul acesta, s-au spulberat și mi-am propus să scriu cel mai strânc studiu despre Eminescu, deși e scriitorul care mă intimidă cel mai mult de pe lume. Și încă vor urma zile grele de toamnă, când suntem amenințați cu o prelungită practică agricolă...

C. Trandafir, Jurnal în curs de apariție (Continuare în pag. a II-a)

ISTORIA PENTRU PROSTIME

MAEȘTRUL PACEPA ȘI STĂPÂNĂ ELENA

Potrivit memoriilor lui Ion Pacepa, vinerea dimineața, Elena Ceaușescu se delecta cu ultimele noutăți culese de Securitate de la vârful nomenclaturii FOTO: Arhivele Naționale

Continuăm seria „dezvăluirilor” lui Ion Mihai Pacepa, fost șef adjunct al Departamentului de Informații Externe al Securității, fugit în Occident, cu o istorisire din intimitatea Elenei Ceaușescu.

Vinerea dimineața mi-o rezerva întotdeauna mie Elena, ca să-i spun ultimele noutăți furnizate de microfoanele instalate în birourile și locuințele vârfurilor nomenclaturii. Biroul ei, doar cu puțin mai mic decât al lui Ceaușescu, avea stema PCR în locul celei a României. Pe peretele din față era un portret al lui Ceaușescu în mărime naturală. Pe unul dintre pereți erau câteva rafturi de cărți pline cu operele lui Ceaușescu, legate în piele roșie, și câteva exemplare ale cărții ei despre chimie. Pe birou era numai fotografia lui, într-o ramă de aur. Nu se aflau nici dosare, nici alte hârtii. Elenei nu-i plăcea să citească. Singura excepție pe care am remarcat-o vreodată a fost dosarul lui Iosif. Îi plăcea la nebunie, chiar dacă pentru a-l citi trebuia să-și pună pe furis ochelarii, cu care nu se afla niciodată în public.

– Arată-mi, a spus Elena, încercând să găsească o poziție confortabilă în fotoliul său uriaș. Ce noutăți ai despre Violeta?

Violeta era soția lui Ștefan Andrei, ministrul Afacerilor Externe. Era o păpușică pictată, o tânără acrită afectată, care întotdeauna mergea tanțoșă de parcă ar fi fost pe scenă. De îndată ce Elena a hotărât ca Violeta să fie supravegheată cu microfoane, cu

câțiva ani în urmă, prima înregistrare a uneia dintre primele sale relații extraconjugale a și fost făcută. (...)

Pe la mijlocul anilor '70, Elena a cugetat:

– Cum vezi că reacționează Violeta atunci când face dragoste?

Săptămâna următoare am pus un casetofon pe biroul Elenei, iar ea a ascultat înregistrarea de nenumărate ori.

– Ascultă la curva asta, scumpule, a spus ea, respirând cu greutate. (...)

De atunci Elena mi-a dat ordine stricte ca Violeta să fie supravegheată 24 de ore din 24, în România sau peste hotare, oriunde s-ar afla.

Elena a răstăit în continuare dosarele, fără interesul ei obișnuit. Numai dosarul lui Maurer i-a atras atenția. După ce l-a terminat de răsfoit, a ridicat receptorul telefonului S.

– Mi-e dor de tine, dragă. Ce mai faci?, a rostit cu blândețe Elena când doamna Maurer a răspuns la telefon. Da, pricepi. Sună-mă după ce-ți pleacă musafirii. Vreau să mai bărfim olecău. Când ne-am văzut ultima dată n-am prea putut sta de vorbă, că, ia, erau și alții pe-acolo. Scumpo, erai așa de frumoasă în ziua aia. Ca o fată mare, drăguț. Da. Toată plină de coșuri. Cred că nu te mai regulezi, nu-i așa? La 75 de ani nu mai e nici o sfârșială, nu? 55? Oh, n-am știut.

Am auzit un tăcânit. Evident, doamna Maurer îi închisese telefonul în nas. (...)

Apoi și-a îndulcit vocea.

– O să mai obții niște diplome pentru mine pe-acolo, scumpule? – Da, tovarășă. Un certificat de membru onorific al Academiei de Științe din Illinois, i-am spus, sperând s-o mai îmbunez.

– Illi-ce? a tipat, bătând din picior. Ce crede ei că-s io? Maica Tereza? Vreau o academie din Washington. Sau New York. Așa să-și spun lui Domnu' Arăhidă. (...)

Avusesem discuții similare de fiecare dată când DIE reușea – și nu era ușor deloc – să aranjeze ca Elena să primească o nouă diplomă. Și de îndată ce o ținea în mână uita imediat cât de greu îmi fusese s-o obțin pentru ea. Odată, în avionul cu care ne întorceam din Filipine, s-a destăinuit cu un aer de o naivitate absolută.

– Nu cred că știi, scumpule, da' universitatea lor a insistat să-mi dea titlu' de doctor honoris causa. Io am tot refuzat, da' știi ce-a făcut ei? O fi ei oameni mici și galbeni, da' știe să-și folosească capu'. I-au spus lui 'Imelda să mă ducă acolo. Io ce mi puteam face, scumpule? Ce suflet bun are.

Ion Mihai Pacepa, Orizonturi Roșii. Amintirile unui general de Securitate. Editura Venus, București 1992, p. 207-211

CUM S-A VĂZUT ANUL 1989 LA VÂRFUL SECURITĂȚII

„Agenți ai unor servicii străine lucrau chiar în sediul CC al PCR”

(Urmare din pag. 1)

Din controlul deplasărilor și comunicărilor diplomaților străini, acreditați la București sau în capitale ale unor state vecine, dar aflați în zonele evenimentelor planificate, a rezultat indubitabil că serviciile speciale ale securității erau puternic implicate, inclusiv structuri din categoria așa-numitelor prelungiri executive clandestine ale spionajului aveau în desfășurare și operațiuni de altă natură decât culegerea secretelor de informații.

Erau active toate statele care aveau interese politico-economice și de altă natură în legătură cu România și ale căror servicii de spionaj erau tradițional bine reprezentate aici. Din motivele istorice știute, Ungaria și-a asumat partea mai ascuțită a vârfului de lance... Dar Ungaria a fost susținută de marile puteri. Aflându-ne la frontiera de nord a zonei Balcanilor, fie tradițional al cătorva servicii, acestea s-au implicat și ele consistent. Gorbaciov, neînțelegând schimbarea ca pe o abandonare a doctrinei socialiste și a sferei de influență a Moscovei, a dat KGB-ului directive în sensul determinării și preluării evoluțiilor din Româ-

nia sub control total. Toate „cărțile” KGB-ului dezactivate anterior ori aflate în conservare s-au afirmat în miezul evenimentelor, cooperând foarte bine cu agenții ai inamicilor URSS din NATO. Decembrie 1989 a demonstrat cu prisosință acest lucru... Metodele utilizate erau cele dintotdeauna. Îndeletnicirea fiind veche de când lumea, registrul acțiunilor era cel clasic. Noutatea a constat în utilizarea avantajelor oferite de mijloacele de transmitere instantanee a informațiilor despre evenimentele speciale, care nu mai aveau frontiere.

A reținut atenția faptul că din telegramele primite de la reprezentanțele noastre diplomatice rezulta că au fost depuse foarte multe cereri de acreditare pentru ziariști, despre care se știa că erau cu totul altceva. Toți aceștia au dorit să vină să se documenteze numai în orașe din Transilvania și Banat: Sibiu, Brașov, Cluj, Arad, Timișoara. Nici unul nu s-a dus în Moldova ori în sudul țării. Congresul al XIV-lea al PCR a fost pretextul sub care s-au solicitat cele mai multe acreditări. Era greu să nu se acorde acreditările solicitate în acest scop, chiar dacă se știa că solicitanții vor

urmări, în principal, alte scopuri. După Congres, unii nu au mai plecat... A reținut, de asemenea, atenția accentuarea caracterului fâșis, lipsit de orice rezervă ori subtilitate a provocărilor la care s-au dat și membri ai unor ambasade străine. Ministrul de Externe l-a convocat pe ambasadorul SUA pentru a-i inveda și ignoraerea unor preverbi esențiale ale Codului Diplomatic (Convenția cu privire la relațiile diplomatice încheiată la Viena, 18 aprilie 1981). Ambasadorul, iritat, a încercat să protesteze. Calm, ministrul de Externe român l-a întrebat: „Domnule ambasador, dacă ambasadorul român la Washington ar ridica tonul la secretarul de stat, ce s-ar întâmpla?”. Răspuns: „Risic să primească un impuls în posterior și să se rostogolească pe scările Departamentului de Stat” (n.n. – în traducerea aproximativă a limbajului diplomatic).

Trebuie observate practicile, amintite anterior, de a se trimite agenți/currieri recruteri pentru amorsarea dezordinilor stradale, ca fundal necesar provocării și diversivunilor majore. S-au documentat acțiuni de creare a suportului logistic, folosit

ulterior pentru simularea actelor teroriste. Rezidența unui serviciu străin, nu cel la care ne ar duce gândul, închiriate prin agenți de spionaj autohtoni circa 30 de apartamente ori garsoniere în zone-cheie, de regulă în clădiri cu mai multe intrări și cu acces între scări pe terasele ultimului etaj... Inițial, scopul dădea doar de bănuț. A posteriori, a rezultat că din acele incinte s-au ținut sub observație sedii ale unor instituții, s-au simulat atacuri teroriste ori s-a deschis foc real și letal.

Un alt serviciu de spionaj a cerut și primit din partea agenților de spionaj autohtoni schițele a vreo 300 de ascenzatori naturale pretabile pentru realizarea legăturilor clandestine (casute postale impersonale). Aproape imposibil de supravegheat și controlat concomitent.

Agenți ai unor servicii străine își aveau locurile de muncă chiar în sediul Comitetului Central al PCR ori în clădirile anexă. Ceaușescu îi știa și manifesta o toleranță justificată prin aparențele „bunelor relații” oficiale și prin faptul că erau, mai mult sau mai puțin, supravegheați.

Aurel Rogojan

Lenuța, clienta ofensată a iluzionistului Iosefini

Doar în „colegii” oameni de știință avea bănuțoarea Elena Ceaușescu oarecare încredere, mult mai mult în orice caz decât în scriitori, artiști, profesioniști din domeniile umaniste. Așa cum reiese din agenda ținută de seful ei de cabinet, era des vizitată de fizicianul Ion Ursu și de economistul Emilian Dobrescu. Specialiști fără contribuție memorabilă în disciplinele lor, dar încărcăți de responsabilități politice. La promovări, dintre titrați îi alegea pe chimiști. Pacepa, omul ei – până-ntr-un „punct” – preferat, absolvise chimia. Ion Teoreanu, ministrul Educației și Învățământului din 1989, era, de asemenea, chimist. Însăși Suzana Gădea, longevivă președintă a Consiliului Culturii și Educației Socialiste (1979-1989) – instituție echivalentă unui minister al Culturii –, își luase licența în chimie.

În 1989, Elena Ceaușescu era un fel de supervisor cel puțin al secretarilor CC cu organizatoric și propagandă. Deși decida asupra politicii și cadrelor din știință, artă și cultură, pe parcursul ultimului an, cu excepția sculptorului Marius Butupoiu, la cabinetul ei n-a fost chemat vreun scriitor sau vreun actor. Se pare însă că-n vremea când ceilalți o știau doar de „tovarășă Lenuța, soția tovarășului Ceaușe-

cu” avusese o neplăcută experiență cu lumea artei, în forma ei cea mai veche și populară – circul. Întâmplarea a fost relatată astfel de Paul Sfetcu, șeful de cabinet al lui Gheorghiu-Dej (volumul „13 ani în anticamera lui Gheorghiu-Dej”, ediția a II-a, Editura Curtea Veche, București, 2008, prefață, selecție și note, Lavinia Betea):

„Iosefini, artist iluzionist de circ, mi-a fost de mai multe ori «client» fără să mă cunoască, intrucât dialogam cu el doar prin telefon. De regulă, jablele sale, predate lui Gheorghiu-Dej prin intermediul unuia dintre ofițerii însoțitorii, conțineau cereri de reintegrare în serviciu la Circul de Stat, de unde era dat afară în urma conflictelor avute cu colegii români sau cu artiștii străini invitați la București. După ce «sefu» îl citea «jaba», primeam dispoziție să vorbesc pentru reintegrarea «păcătosului pocăit» în funcția pe care o ocupase și înainte.

S-a întâmplat însă ca odată, în timpul «experiențelor» sale, Iosefini să-și permită o necuviință cu Elena Ceaușescu, care se duse cu copiii la circ. Aceasta, ofensată, a cerut și a obținut ca Iosefini să fie dat afară de la circ. Artistul a apelat din nou la instanța supremă, făcând, ca de obicei, mare caz de

originea sa proletară și moldovenească, dobândind mult din simpatia „sefului” prin aceea că se recomanda mereu ca «fiu de ciferist din Iași».

– Poate nu știți pentru ce a fost dat afară din serviciu și pe cine a înlocuit, am remarcat eu atunci când «sefu» a dispus obișnuita reintegrare.

– Pe cine?, a devenit el curios.

– Pe soția tovarășului Nicolae Ceaușescu, și cred că acum ar fi bine ca Iosefini, chiar reintegrat în serviciu, să primească măcar o sancțiune.

– Să comunicăm să i se interzică să folosească spectatori în numerele sale, a răspuns categoric «sefu». Are circul suficient personal, așa că nu e cazul să-și bată joc de oamenii care nu știu ce-i așteaptă când cumpără bilet de spectatori la circ. Că despre Lenuța, dacă vrea să se ducă la circ, n-are decât să se supui regulilor jocului. Acolo n-are dreptul să se supere dacă e tratată ca o spectatoare oarecare.”

Tratată ca o spectatoare oarecare, Lenuța nu s-a mai dus nici măcar la teatru ori la concert. Mai târziu și-a adjudecat, cu drept de folosință pe viață, fotoliul central al lojei oficiale la spectacolele omagiale.

Lavinia BETA

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Serile recitesc, pentru că pentru mine recititul e cel mai important act al creației, cu o infinită plăcere, cartea lui Italo Svevo, „La coscienza di Zeno”, confesiunile acestea au o legătură cu propria mea viață de acum. Primul capitol, „Ultima mea figură”, îmi adăncește și mai mult sensibilitatea, mă consolează de „vini imaginare”, mă pregătește mental pentru ceva necunoscut care-și va face apariția în felul meu de a fi și de a scrie. Sunt mai vulnerabilă ca oricând și numai cârțile tubite mă pot apăra de mediocritatea și banalitatea prietenilor ușoare și gregare care-mi pot deforma bunul caracter și alunga pe acela care mă îndrumă. În suedeză poartă un nume superb: vagvisare, călăuză, un fel de Hermes,

numindu-se în mod obișnuit: inteligență, înțelepciune. De altfel, acest cuvânt stă în legătură intimă și cu poetul meu iubit (citit și răscitit), Gunnar Eklof, cu titlul unuia dintre volumele sale profunde: Călăuză în subpământ.

Încercările mele de a mă dezobișnui de bunul miros al tutunului au eșuat. Citesc din Svevo pentru a-mi aminti de noua mea „pasiune”, cât de serios poatesă-mi între în sângeși de faptul că prin scris pot să-l pun la punct pe noul meu ego care-m-a luat în stăpânire, însinuându-se treptat chiar pe locul pasiunilor mele capitale: scrisul.

Doctorul mi-a spus să-mi încep lucrul cu o analiză istorică a dorinței mele de a fuma. „Scrie! Scrie! O să vezi cum veți avea o imagine de ansamblu a ființei voastre.”

Și Zeno Cosini se pune imediat pe scris, privind înapoi spre viața sa,

mărturisind lucruri aparent uitate despre căsătoria sa, despre aventurile extraconjugale și începutul păcatului său major: fumatul.

Italo Svevo, pe numele său adevărat Ettore Schmitz, a fost un om de afaceri din Trieste. Scrisese două romane înainte de criza sa de fumat, romane care fuseseră întâmpinate cu tăcere de critica literară. Numai în 1920 începe să scrie din nou „Conștiința lui Zeno”, datorită încurajărilor prietenului și fostului său profesor de engleză, James Joyce. Datorită marelui scriitor, cartea lui Svevo devine cunoscută nu numai în țara sa, Italia. Opt ani mai târziu moare într-un accident de mașină, la fel ca și Mihail Sebastian, lăsând după el confesiuni noi, tulburătoare ale unui Zeno ajuns la bătrânețe.

Gabriela Melinescu, Jurnal suedez II (1984-1989), Iași, Polirom, 2002, p. 270-271

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Liceenii făceau „apă vie” și „apă moartă” la clubul de SF

(Urmare din pag. 1)

Din juriu făceau parte personalități precum Hobana, Ioan Albescu. Se desemnau cel mai bun scriitor, cel mai bun fan, cea mai bună carte, cea mai bună povestire. Noi am luat în '89 un premiu neașteptat ca Atlantis, premiu care a atras atenția autorităților asupra noastră.

Lucrurile au stat astfel. În '88 eu plecasem de la Cernavodă, eram militar în București, și la unitatea militară unde eram eu exista copiator. Eram curier la vremea aceea. M-am înțeles cu cel care gestiona copiatorul să-mi facă și mie niște copii... Deci, trecusem de partea de manuscris la varianta bătut la mașină și multiplicat. În '88 am făcut numărul respectiv, iar în '89 a fost premiat la Convenția europeană SF de la Timișoara. Și s-au trezit că o revistă a unor elevi de liceu a obținut un premiu. Revista nu figura în evidențele lor. Au început întrebări, ce e cu asta, a cui e. Și-au luat-o de la UTC la Partid, la Secretariat, până au ajuns la liceul nostru. Și l-au luat pe Cărașel, profesorul de la Cernavodă care gestiona clubul și fanzinul, și au început cu întrebări: ce-ai făcut, unde ai multiplicat-o, cine te-a ajutat să o faci. Și asta în perioada aceea complexă, în care ei aveau informații că va urma o mișcare de stradă. Dădeai cu sub-

semnatul câte exemplare ai făcut, cui i-le-ai dat, cine le-a primit, ce-ai mai băgat, unde l-ai multiplicat, cu aprobarea cui. Cărașel a fost apoi amenințat că va fi dat afară din învățământ și firul anchetei avansa spre mine. Dar lucrurile s-au derulat pe perioada a trei, patru luni, apoi a venit Revoluția și hărțuiala a încetat. Cărașel m-a sunat imediat și mi-a spus. Și ne întrebam – ce dracu facem... că, bun, eu eram cel care a mijlocit, în mod absolut dezinteresat, povestea asta. Dar îl puneam în pericol pe ala de la unitatea militară, pentru că, mai mult, acolo se mai multiplicau și documente secrete de ale Armatei. Până la urmă, nu a fost nimeni nici dat afară, nici sancționat, dar Cărașel a fost anchetat. Și pe mine m-au sunat și m-au chemat la Partid, la Cernavodă, la biroul secretarului de partid, și m-au luat tare – cum mi-am permis, că să dau cu subsemnatul, ne chemau în paralel. Totul a pornit de la faptul că nimeni nu credea că vom câștiga. Pentru noi, atunci, cluburile de SF erau niște oaze de informații, aflam lucruri și despre știință, despre științele de frontieră, aflam, de pildă, ce sunt chimia, paranormalul, mai prindeam cărți rare, lucruri despre care nu prea aveam cum să aflăm din presă, tot acolo am aflat, de exemplu, cum să facem apă vie și apă moartă (apă alcalină/apă

acidă) cu un dispozitiv preluat de la ruși și transmis din gură în gură, multiplicam articole... Eram liceeni, vreo 50-60 care ne întâlneau de fiecare dată, și rămân la părerea că nu prea simțeam noi presiunea regimului. Eram un adolescent al anilor '80, știam că totul trebuie să fie gri sau negru, nu știam despre vecinii noștri sau despre Europa, în general, decât ceea ce se găsea în manuale, în presă, pe la televiziunile străine, cât se prindea. Nu aveam idee despre ceea ce însemnau realitățile de peste granițe. Și nimeni nu ne băga pe noi în seamă. Pentru ei, așa cu SF-ul erau așa, unii mai visători. După mine însă, cei care iubesc SF-ul sunt cei care pot accepta existența oricărui model de lume. Prezența regimului cred că am simțit-o mai mult în ultima parte a anului 1989. Țin minte că în '89, la Timișoara, la ultimul colocviu SF ținut sub comunism, erau mai mulți activiști de partid decât eram noi ca participanți SF-iști. Îmi amintesc că am plecat în delegație de la Cernavodă. Eram șase sau șapte, iar cel la Partid era trei. Dar în cazurile altor județe era un SF-ist și trei de la partid; erau de la propagandă, de la organizatoric... Era după al XIV-lea congres al partidului, când tocmai se luase hotărârea să se monitorizeze mai bine adunările.”

(o consemnat Eliza DUMITRESCU)

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

La câteva săptămâni a vizitat ea însăși România. A încercat să ia legătura cu disidenți români, ale căror adrese le primise de la Ariadna Combes, fiica Doinei Cornea, stabilită în Franța, președintă a Ligii pentru Drepturile Omului din România. Nu a contactat pe nimeni, fiind supravegheată permanent, după cum va spune după 1990. Însă în august 1989 s-a întors în România. „Avusesem timp să mă pregătesc, aveam nume și listă de sate, dar și alte lucruri de văzut, își aminteste E. Pivert. Da, da. Am făcut fotografii cu satele, cu locuri unde bisericile erau ascunse, ca urmare a sistemării impuse de Ceaușescu. Deși fusesem prevenită, nu-mi puteam imagina dimensiunea dezastrului, cum ar fi o biserică abandonată în mijlocul unui câmp.”

Un cazan reparat la 50 de metri înălțime

La începutul anului 1989, unul dintre cazanele Întreprinderii Electrocentrală Giurgiu se fisurase. Accident înedit pentru echipamentele românești. Să fi fost de vină proasta calitate a instalațiilor autohtone? Sau un incident nefericit, întâmplător? Ziarul Știința, care dezvăluia știrea, nu mai menționa. În schimb, reparațiile la cazanul care risca să lase fără căldură orașul Giurgiu și fără agent termic Combinatul chimic se transformă într-o epopoe. Iată ce scria oficiul PCR la opt luni de la eveniment. „Scoaterea tamburului, transportarea acestuia la întreprinderea producătoare și repararea sa necesitau timp și bani. În plus, o astfel de piesă, lungă de 18 metri, cu un diametru de 2 metri și o greutate de 70 tone, nu era deloc simplă de demontat la înălțimea de 50 metri unde era situată. Atunci s-a născut ideea să fie reparat pe loc”. Și muncitorilor implicați li se iau declarații. „Se crease o adevărată întrecere în muncă, își amintea Emil Olteanu, maistrul sudor. Se forțau limitele rezistenței organismului uman. Într-un tambur cu salopeta nou-nouită și, după numai 10 minute, aceasta se colora în alb de la sarea transpirației.”

Ciorăști, Adjud, Gologanu și Râmniceni se trecuse la strângerea de pe ogoare a sfeclei de zahăr. Și porumbul ajuns la maturitate trebuia cules. La solele Suraia și Laminorul Golești, peste 150 de cooperatori recoltau știuleții. CAP Pufești se distinsese la cultura cartofului timpuriu, cultivat pe un teren de 35 de hectare. Și pe podgoriile din zonă, recunoscute pentru calitatea strugurilor, se lucra cu sârg. Asociațiile viticole Cotești, Jariștea, Odobesti, Panciu contribuiau, în plus, și la export.

Veteranii '89

Nu erau supraviețuitorii vreunui dintre războaiele mondiale ale secolului al XX-lea. Ci „oamenii muncii” cu 30 de ani vechime în Întreprinderea Electroprecizia din Săcele. Lor li s-a acordat titlul de „Veterani ai muncii”, distincție neoficială, oferită din cinci în cinci ani. Pentru două săptămâni, cei 121 de oameni au devenit centrul atenției în fabrică. În cinstea lor s-au organizat manifestări în fiecare secție și fiecare atelier. Mai bucuroși ar fi fost „veteranii” dacă ar fi primit bani în plus la salariu sau câteva zile suplimentare de odihnă...

În vacanțe, întreprinderile reparau școlile

Unitățile de învățământ brașovene se pregăteau de începutul anului școlar. Fiecare în ritmul ei. Reparațiile se făceau sub patronajul câte unui întreprinderi. Bunăoară, la Școala generală nr. 4, din cartierul Valea Cetății, sălile de clasă și spațiile anexă fuseseră curățate și zugrăvite, mobilierul reparat și instalațiile termice verificate cu sprijinul „Metromului”. Betonarea curții școlii întârzia însă. La Școala generală nr. 3, meșterii de la ICRAL reparau instalațiile sanitare, iar Cooperativa Constructorilor vopsea ușile. Întreprinderea Autocamioane Brașov avea în grijă Școala nr. 23, din cartierul Steagul Roșu. Dar conducerea școlii nu era multumită de colaborare. Sugestia întreprinderii de a se vopsi pereții cu vopsea verde o nemulțumea pe directoroarea. Culoarea nu era considerată „ergonomică” pentru o instituție de învățământ.

Florin MIHAI

Munci agricole în Vrancea

În județul Vrancea se lucra de zor la strângerea recoltei. Conform graficelor, la CAP Bălești, Măicânești,

Scinteia

ORGAN AL COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Anul III Nr. 14-032 Duminică 27 august 1989 6 PAGINI - 50 BANI

ÎN SPIRITUL ORIENTĂRIILOR FORMULATE DE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

RĂSPUNDERE MUNCITOREASCĂ PENTRU REALIZAREA INTEGRALĂ A SARCINILOR ECONOMICE PE ÎNTREGUL AN PÎNĂ LA CONGRESUL AL XIV-LEA AL PARTIDULUI

MARELUI EROU AL ROMÂNIEI SOCIALISTE, TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU - DEVOTAMENTUL, DRAGOSTEA ȘI RECUNȘTINȚA ÎNTELEGULUI PARTID ȘI POPOR

Telegrame adresate secretarului general al partidului, președintelui țării

Mesaje de peste hotare cu prilejul marii sărbători naționale a României

Procesul revoluționar și învățămintele istoriei

Înfăptuirea idealurilor socialismului - îndatorire supremă a partidului comunist

Tot ceea ce am realizat de-a lungul celor patru decenii, a revoluțiilor noastre politice, economice, culturale, care ne îndreptau alături de popoarele din toate țările, spre o nouă etapă în dezvoltarea noastră, este rezultatul unei lupte îndelungate și eroice, în care am avut alături de noi milioane de oameni din toate țările, care au înțeles că învingătorii sunt cei care au rămas în picioare.

NICOLAE CEAUȘESCU

CASTINGUL DELAȚIUNII: „ACTORII TEATRULUI, BĂUȚI FIIND, AU INTONAT IMNUL MAGHIAR ȘI IMNUL SECUIESC“

(Urmare din pag. 1)

Reies din memoriul citat și dificultățile de-a fi mesager al culturii și artei românești în străinătate. „Ținând cont de faptul că Societatea engleză de poezie este o asociație «non-profit», ea nu asigură transportul, menționează Hajdu Gyoza, costul lui fiind suportat integral de Adam Elisabeta. Sejurul londonez al ei va fi acoperit din contul valutar de 202,90 dolari, pe care subsemnatul îl deține în contul valutar centralizat al Fondului Literar, deschis la Banca Română de Comerț Exterior, suma reprezentând onorariul care mi s-a remis pentru traducerea în Statele Unite ale Americii a unei lucrări literare, publicate inițial sub formă de volum la noi în țară.” Și-a încheiat memoriul (cu convingerea „derivată din fierbintea dragoste, aleasă stimă și profundă recunoștință pe care le nutresc față de Dumneavoastră”) angajându-se că „prin intermediul acestui recital, ca de altfel prin întreaga noastră activitate literară și artistică”, soț și soție vor sluji „cauza partidului nostru revoluționar, a unei noastre patrii iubite, România socialistă”

Raport Tovarășei iubite

Deplasarea a fost aprobată, probabil, printr-un telefon dat de la Cancelaria CC al PCR șefului Direcției de vize și pașapoarte. Cum a călătorit actrița la Londra și retur și s-a întreținut mai bine de o lună acolo cu cei 200 de dolari din contul soțului, rămâne un mister. Căci succesul înregistrat o determinase să și prelungească șederea după cum reiese din memoriul trimis Tovarășei de Adam Erzsébet la 17 iulie 1987. „Auditoriul de mai multe sute de persoane al acestei serii de gală – numeroși specialiști ai vieții culturale și artistice londoneze, precum și câteva personalități cultural-artistice din Occident, America de Nord și Japonia – a dat o recunoaștere unanimă recitalului meu”, raportează „modest” actrița. În consecință, revista Adria a invitat-o să susțină un al doilea recital în propria redacție (?), iar BBC-ul a intervievat-o de două ori.

Beții, viață imorală și...

șovinism ungurese

După această relatare de aproape două pagini, semnată a transferat în concretul vieții teatrale. La Teatrul Național din Târgu Mureș era angajată de 18 ani. Timp în care s-au schimbat opt directori. Actualul „nu dispune de prestigii morale pe care-l implică funcția”, fiind „compromis prin beții și viața personală imorală”. Repercusiunile sunt de „nivel ideatic și estetic”, de „atmosfera etico-politică” și

Delațunea actriței Adam Erzsébet a fost păstrată în arhivele Cancelariei Comitetului Central probabil datorită faptului că soțul său, Hajdu Gyoza (foto), era membru supleant al CC al PCR FOTÓ: AGERPRES

indisciplină de muncă. În consecință – „teatrul în care lucrez mă marginalizează în mod consecvent” și „sunt favorizate kolegele care se află în grațiile directorului”. Până aici se cheamă a fi introdusă. Cele mai grave acuze abia în penultima pagină, din cele cinci ale memoriului, urmau a fi aduse. Actrița denunță regizorii de aceeași etnie ca șovini maghiari („aceștia dezaproabă față atitudinea angajantă a soțului meu față de politica partidului nostru, precum și patriotismul nostru românesc fără echivoc”). La „sabotaj” e părtaş și directorul român al teatrului

(„la fel de pasiv a fost și cu ocazia unei deplasări în comuna Ceuș, unde actorii teatrului, băuți fiind, au intonat Imnul maghiar și Imnul secuiesc”). „Rugămintea mea ar fi să ne ajutați ca în fruntea Teatrului Național din Tg. Mureș să fie numit un om de teatru competent, cu prestigiu moral și profesional, capabil să transpună cu consecvență în viață, în acest domeniu specific de activitate, politica revoluționară a partidului nostru”... S-ar fi putut și altfel!

Lavinia BETA

ARTICOLUL ZILEI

Ceașescu și Pravda (IV)

Interviul tovarășului Nicolae Ceaușescu acordat ziarului sovietic Pravda

Întrebare: Dumneavoastră personal, tovarășe secretar general, ați vorbit de multe ori despre creșterea rolului țării mici și mijlocii în relațiile internaționale. După opinia dumneavoastră, ce influență are asupra acestei probleme răspândirea tot mai largă a ideilor noii gândiri politice? Care ar putea fi contribuția României la afirmarea principiilor unei lumi fără violență și fără arme nucleare?

Răspuns: În activitatea sa internațională, România a acționat întotdeauna și acționează pentru soluționarea problemelor complexe și grave ale lumii contemporane, în interesul progresului economic-social, al dezarmării și păcii.

Noi considerăm că, astăzi, problema fundamentală o reprezintă dezarmarea și, în primul rând, dezarmarea nucleară. Este binecunoscut că armele nucleare existente pot distruge întreaga omenire, de câteva ori. Am salutat acordurile dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii cu privire la rachetele strategice, încheiate încă de acum 16-17 ani și care continuă să fie în vigoare. Am salutat și acordul pentru renunțarea la armele nucleare cu rază medie de acțiune, deși se știe bine că ele reprezintă doar o picătură în oceanul armelor nucleare. Țările din NATO au hotărât să modernizeze rachetele cu rază scurtă și rachetele tactice, ceea ce înseamnă să le mărească puterea de distrugere de circa patru ori, confirmând și afirmând din nou, cu toată puterea, că mențin așa-zisa doctrină a „descurajării nucleare”, ceea ce înseamnă, de fapt, continuarea cursei înarmărilor.

De aceea, România consideră că trebuie să punem în centrul activității internaționale realizarea unor acorduri corespunzătoare privind eliminarea totală a armelor nucleare, conform propunerilor Uniunii Sovietice. Trebuie să se renunțe cu desăvârșire la experiențele nucleare, să înceteze activitatea de militarizare a Cosmosului, să se treacă, de asemenea, la acorduri privind eliminarea armelor chimice.

Ne pronunțăm ferm pentru realizarea, la Viena, a unor acorduri corespunzătoare privind reducerea substanțială a armelor convenționale. Țările socialiste au propus să se înceapă cu 25%. Noi susținem această propunere, deși considerăm că ar trebui să mergem la o reducere mai mare, de circa 50%. Desigur însă acționăm împreună cu toate țările socialiste și dorim să se ajungă, în cel mai scurt timp la realizarea unor acord și să începem reducerea armamentelor convenționale.

În ceea ce o privește, România nu numai că a vorbit despre reducerea armamentelor, dar a și redus și armamentele, și efectivele, și cheltuielile militare! După datele care se cunosc acum, România are cele mai mici cheltuieli militare, pe locuitor, în Europa! Ele sunt în jurul a 3% din venitul național și ne propunem ca, de anul viitor, să coborâm cu mult sub 3%.

Între altele, tocmai datorită reducerii cheltuielilor militare am reușit să plătim și datoria externă și să avem și mijloacele necesare privind dezvoltarea economico-socială.

Noi am subliniat întotdeauna că rolul hotărâtor pentru apărarea împotriva oricărei agresiuni îl constituie dezvoltarea economico-socială, ridicarea nivelului de trai al poporului.

Desigur, trebuie să avem grijă și de mijloacele de apărare, dar să facem aceasta în mod rațional, pentru că așa vom asigura și dezvoltarea generală, și adevărată

apărare împotriva oricărei agresiuni.

În acest spirit am subliniat întotdeauna că problemele grave și, în primul rând, problemele dezarmării nu se pot soluționa numai de câteva țări. Nu subapreciem rolul țărilor mari, dar considerăm că problemele dezarmării și păcii privesc toate popoarele, toate statele! De aceea ne-am exprimat permanent, cu fermitate, convingerea că țările mici și mijlocii, țările în curs de dezvoltare și țările nealiniat trebuie să aibă un rol activ în susținerea politicii de dezarmare, de pace, de soluționare a problemelor complexe, inclusiv a problemelor economiei mondiale. Numai acționând împreună popoarele pot să soluționeze în condiții echitabile și în mod democratic problemele de care depinde asigurarea adevăratei libertăți și independenței a fiecărei națiuni!

Sunt „firește” multe probleme în viața internațională! Se vorbește, într-adevăr, mult despre o „nouă gândire”. Aceasta presupune însă o schimbare radicală – și în concepția, și în felul de acțiune al statelor, al oamenilor politici. Când se reafirmă necesitatea „descurajării nucleare” deci a forței în viața internațională, este greu să afirmăm că se înțelege importanța unei noi gândiri! Trebuie să se renunțe cu desăvârșire la politica de forță și dictat, de amestec în treburile altor state! Este, de asemenea, necesar să se renunțe la doctrinele militare de distrugere a însăși civilizației, să se treacă la o politică nouă, reală, de colaborare egală între toate statele lumii!

Dar ce ne-au oferit NATO și reuniunea celor 7 șefi de stat ai țărilor capitaliste cele mai bogate? Ignorarea realităților, a necesităților lumii a treia, a țărilor în curs de dezvoltare, ignorarea gravelor probleme sociale din propriile țări! Ele ne-au oferit o nouă reafirmare a doctrinei „descurajării nucleare”, completată, însă, de data aceasta, cu o altă doctrină – aceea a destabilizării țărilor socialiste, sub pretextul încercărilor de a le „ajuta” să se reîntoarcă spre capitalism! Or, aceasta nu are nimic comun cu o nouă ordine economică, ci reprezintă o încălcare grosolană, brutală a Cartei Națiunilor Unite, a altor acorduri internaționale, a principiilor coexistenței pașnice! O reîntoarcere, de fapt, la vremurile negre ale războiului rece!

Este necesar, într-adevăr, să respingem cu fermitate o asemenea orientare a acestor state, să facem totul pentru unirea eforturilor tuturor forțelor realiste, progresiste, a țărilor socialiste, a țărilor în curs de dezvoltare, a tuturor popoarelor care doresc, realment, dezarmarea, pacea, colaborarea egală între toate națiunile lumii! Numai în asemenea împrejurări vom putea spune că mergem spre o nouă gândire și o politică nouă în relațiile internaționale – și trebuie să acționăm în direcția aceasta.

În această privință – ca să completez răspunsul la întrebarea dumneavoastră – România este gata să concluzioneze activ cu toate țările socialiste, cu toate țările și popoarele care doresc dezarmarea, pacea și colaborarea egală.

Ne-am pronunțat întotdeauna și dorim să dezvoltăm relațiile cu țările capitaliste dezvoltate. Considerăm că problema superiorității unei orânduirii sau a alteia trebuie s-o hotărască istoria, s-o hotărască popoarele și să fie exclusiv orice intervenție din afară.

În ce ne privește, avem o încredere deplină – indiferent de greutățile care apar – în cauza socialismului, în forța și voința popoarelor de a fi libere și independente! În acest sens va acționa România și în viitor.

România Liberă, nr. 13.932/1989

Cine-o informa pe Elena Ceaușescu despre scriitori și artiști

(Urmare din pag. 1)

Sesizări, propuneri și reclamații

În ultimii ani se inventaseră și discuțiile individuale cu membrii de partid. După un anume program, în fața biroului organizației de bază era invitat fiecare. Întrebat despre sine și alții, discuțiile erau consemnate în procesul-verbal, iar sintezele, „mai înainte” superiorilor.

Grosul informațiilor de efect provenea însă din „scrisorile oamenilor muncii”. După instaurarea regimurilor comuniste, copiii fuseseră educați, iar adulții reeducați, să „sesizeze” personajele și instituțiile abilitate de orice neregulă ori contravenție văzută sau bănuțită. A fi combativ și exigent, vigilență, spiritul critic și autocritic deschideau calea promovării politice și implicite profesionale. Astfel că a critica, deschis, în ședințe ori a scrie, din proprie inițiativă, delațiuni intra în practicile competitorilor.

Creativi și inteligenți, artiștii și scriitorii debordau în spirit inventiv, carismă și convingere „în slujba propriului talent”. Și ca totdeauna, de obicei, în relație inversă cu harul talentului a fost poftă de promovare. De unde puteau veni mai multe sesizări și reclamații decât din mediile literare și artistice? Și unde mai eficient decât la Cabinetul 2?

Așa cum arată statisticele întocmite periodic la Cancelaria CC, pe adresa Elenei Ceaușescu soseau trimestrial mii de scrisori. Expediate, unele, de cetățeni obișnuiți, care reclamau simplul lifful din bloc, ori de mame eroine care o invitau la botezul ultimului nou-născut. Cu totul altfel sunt concepute misivele expediate de intelectuali cu

uzajul manipulării. Abia după elogiul destinatarei și angajamentul la muncă și gândire exemplară urma para aceluia care, prin vorbă ori faptă, se pun stavilă marilor idealuri.

De la ruși, transcendența

Din arhivele PCR sunt puse la dispoziția cercetătorilor statistici cu numărul, tematica și evidența globală a „rezolvării” scrisorilor. În anii de arest ai acestor arhive de către Armata s-au eliminat însă multe „impurități”. Printre primele documente distruse de Securitate au fost și dosarele „cenaclistilor” lui Gogu Rădulescu împreună cu ale celorlalți componenți ai CFSN. La Ministerul Culturii s-au evaporat, de asemenea, câteva sute de metri liniari din arhivele moștenite de la Consiliul Culturii și Educației Socialiste.

În ceea ce o privește pe Elena Ceaușescu, se subînțelege că nu citea corespondența primită. Obligativ ori însă se înregistrau toate scrisorile și se repartizau comisiilor de resort pentru verificare și soluționare „în teren”. În cazuri cu situații și personaje deosebite, i se raportau neapărat concluziile verificării. Cine ar fi îndrăznit să decidă asupra „meditației transcendentale” ori asupra zăriașilor de la România Liberă fără „indicațiile” Tovarășului și ale Tovarășei?! Iată în 1982, mărturisesc apropiată ai ei, verdictul urmasă după studiul amănunțit al „transcendențalilor” cu studii și prietenii în URSS. Focalizarea la vârf fusese făcută și în primăvara lui '89 pe amicitia zăriașilor implicați cu funcționari sovietici la București.

Căci nu de mânia invidioasă a capitaliștilor s-au temut Ceaușeștii, ci de ghearele lungi ale KGB.

Lavinia BETA

CURS DE JURNALISTICĂ (24)

Prelucrarea informațiilor pentru mesaje cu structură complexă

Detalii mărunț, specifice

În ceea ce privește culoarea, reporterii nu se pot bizui pe expresii și imaginație sau pe figuri de stil gata confecționate. Ei se bizuie pe detalii precise. Și trebuie să se antreneze pentru a observa acele detalii mărunte, specifice naturii lăuntrice a subiectului.

Jules Loh, în schița biografică a lui E.C. Hoover, a menționat că printre multe lucruri de pe biroul fostului președinte se afla un pahar mare, ce conținea o duzină de creioane bine ascuțite – un detaliu care ar fi cules de majoritatea reporterilor. El a observat, de asemenea, că gumele de la capătul tuturor creioanelor erau consumate. Acest detaliu a sugerat mai mult despre om decât toate celelalte evidențe: culoarea cravatei sale, strălucirea pantofilor săi, batista în buzunarul de la piept.

Când laureatul premiului Pulitzer, Saul Pett, a scris un articol despre mintea lui Robert McNamara, nu a folosit nici măcar o dată expresia „minte de computer”. Nu avea nevoie. El a sugerat această idee prin atenția față de detalii în timpul unui interviu la dîne, descriindu-l pe McNamara după cum urmează:

... Cântărea în mod judicios dacă să servească o a doua băutură sau nu, evalua

toți factorii care l-ar putea determina să aleagă între pește sau carne de vită și o dată ce s-a hotărât nu mai prevea niciodată înapoi”.

Câteodată este dificil sau incomod să-ți dai osteneala căutând detalii, dar tocmai acolo Joe Smith scriitorul se poate baza pe Joe Smith reporterul.

Redactorul de știri de la AP, Sid Moody, discută tocmai acest lucru într-un post-scriptum la un articol pe care l-a scris despre o traversare a oceanului pe o corabie norvegiană.

„Căutați detaliul, folosiți verbe în locul adjectivelor sau adverbilor. Desigur, cărmaciul stă la roata cârmei ca un viking. Dar el își strânge și subțiază buzele pentru a ține ploaia departe, își mănjește ochii, îndreptându-i ca pe niște focuri de armă împotriva vântului, privește fix, imobilizat ca un swani, la lumina busolei.

Inchieturile mâinilor sale sunt albe de frig și de încordarea cu care ține cârma. Dar el navighează înainte”.

Cititorul își poate face propria lui idee despre ce este un viking, dar tu stai acolo în ploaie tocmai ca să-ți spui ce făcea acel anume viking, e acea corabie anume, în acea furtună anume, iar dacă nu-i poți da detaliile specifice ai face mai bine să mergi și să stai la cald, să te usuci și să mănânci iaurt din lapte de capră.

Pseudo-culoarea nu are efect

Nu, generalizările grandioase și combinațiile confuze substantiv-adjectiv nu adaugă culoare scrierii, ci numai detaliile. Într-un exemplu de pseudo-culoare dintr-un fapt divers despre un membru al comisiei de imigrare, numit de curând:

„Se spune că în afara palatului congresului este în general manierat. Cu părul său stilat după ultima modă, mustața îngrijită și ochelarii cu ramă de corn ar putea fi luat drept profesor la Universitatea Texas din apropiere”. Pe baza acestei descrieri, la fel ar putea fi jumătate din populația bărbătească (...) Puneți în contrast aceste fraze concise dintr-un fapt divers aparținând AP, ce descrie un meșteșugar care reproduce un Shaker. „Charles Caffel este un meșteșugar de 43 de ani, clădit cu liniile pe care le admiră cel mai mult. Este la fel de suplu ca un cârlig de rufe – o invenție Shaker – și singurul lui ornament este o barbă roșcată, deasă”.

Iată o imagine bogată, în cuvinte puține, departe de cea a domnului în general manierat, care poartă ochelari și care ar putea fi luat drept profesorul de facultate tipic. (...)

Fragment din „Tehnica scrisului”, Caiet Documentar editat de Catedra de teoria și practica presei a Academiei de Studii Social-Politice, p. 129-132

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri,
numai cu

JURNALUL NAȚIONAL

CEL MAI CITIT ZIAR DE CALITATE

www.jurnalul.ro

10⁹

LEI

Căntile se distribuie la chisocuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

NICOLAE CEAUȘESCU, DESPRE „CRIZA POLONEZĂ“

(Urmare din pag. 1)

Și asta, pentru că, de fapt, într-un anumit fel, ei au incurajat și sunt de fapt principalii vinovați de organizarea așa-zisei „mese rotunde“, că fără ei nu avea loc „masa rotundă“ și nu se întâmpla ce se întâmplă în Polonia; de altfel, nici în Ungaria nu s-ar fi putut întâmpla. De fapt, ei au incurajat acest lucru și, în ultimul timp, ei au o poziție, nu mai sunt chiar așa entuziasmați, pentru că văd unde duce acest lucru.

Polonezii ne-au spus că sunt complet de acord cu aprecierea noastră, dar consideră că nu este bine că le dăm o asemenea apreciere, dar că sigur, într-adevăr, că n-au altă ieșire.

Ungurii ne-au spus că ei nu împărtășesc părerea noastră că, sigur, sunt probleme, dar e o problemă a partidului polonez și că, de fapt, noi încălcăm principiile pe care le-am spus și ne amestecăm în treburile altora.

Iugoslavii împărtășesc părerea, dar, sigur, sunt probleme care să le soluționeze polonezii, așa, nici o poziție fermă, dar nici altfel.

Toate celelalte partide sunt complet de acord. Au subliniat și mai mult că – germanii, cehoslovacii, foarte mult cubanezii, vietnamezii – de altfel am trimis la tovarășii să vadă o hotărâre a tovarășilor vietnamezi, cum privește ei problemele privind evitarea la ei – mongolii, bulgarii. Adică, în general, unii au subliniat și mai mult și au spus că într-adevăr sunt foarte mult îngrijorați și trebuie să vedem.

Dintre partidele comuniste, în afară de italienii, care au spus tot cam așa, că trebuie să vedem perspectivele, și ceva francezii, dar toți ei sunt preocupați, dar restul, toate partidele, unii chiar au spus că consideră că trebuie neapărat să se acționeze într-un fel sau altul, adică, în general, au împărtășit preocupările și poziția noastră, ceea ce înseamnă că noi am procedat just și că aceasta corespunde intereselor țărilor socialiste, a socialismului, a mișcării comuniste și muncitorești în general.

Bazăt, sigur, ceea ce se poate spune acum,

este că va trebui să ne gândim cum va trebui să acționăm în viitor pentru a determina o poziție mai fermă față de manifestările țărilor imperialiste, pe planul și programele acestora de amestec în treburile țărilor socialiste, de destabilizare, de finanțare a politicii de renunțare la construirea socialismului.

Este adevărat că, concret până acum, n-au dat decât promisiuni și probabil că au plătit pe cei care sunt în slujba lor, asta fără nici o îndoială, că pe gratis nimeni nu lucrează, dar a ajuta țările respective pentru a depăși situația economică (dificilă – n.r.) n-au făcut-o.

De altfel, cu o sută de milioane (de dolari, oferiți – n.r.) în trei ani în Polonia și cu 25 de milioane (de dolari – n.r.) în Ungaria nu se refacă economia și se ridică nivelul de trai al popoarelor din țările respective. Dimpotrivă, îi împinge și mai rău spre regres și de altfel, după datele publicate recent în Ungaria, pe 8 luni producția a scăzut cu câteva procente, venitul național a scăzut, inflația a crescut mult. În Polonia este aceeași situație și nici nu se poate, mergând pe această cale, să se refacă economia.

Sigur, poziția noastră este de a acționa pentru a dezvolta relațiile și cu Polonia, și cu Ungaria. Dorim să realizăm o asemenea zisă colaborare cât mai largă, însă, desigur, nu pentru dezvoltarea sectorului capitalist, cum a spus (președintele american George – n.r.) Bush, ci pentru întărirea sectorului socialist și suntem gata să concluzăm foarte larg cu ei, inclusiv în cooperarea în producție, în realizarea diferitelor acțiuni care să ajute realmente la depășirea situației din Polonia.

În acest spirit, aș propune Comitetului Politic să fie de acord cu aceasta, să apreciem că am procedat just și să continuăm în acest spirit, să acționăm în toate direcțiile.

În celelalte probleme internaționale sunt cunoscute, poziția noastră este cunoscută și nu vreau să mă refer la ele.

Sunteți de acord?

– Toți tovarășii sunt de acord.

Dr. Petre OPRÎȘ

Eduard Șevardnadze, ministrul sovietic al Afacerilor Externe, a fost invitat de Nicolae Ceaușescu la București pentru a discuta criza politică din Polonia. FOTO: Eric Feyerberg/AFP/MEDIAFAX

tv 27 august 1989

- 11:30 Lumea copiilor
- Cutezători pașim pe drum de glorie, de mare realizări!
- Sub flamuri de August biruitor. Formații pionierești în recital
- Gând și față pionierească pentru viitorul luminos al patriei. Reportaj
- Copiii lumii doresc pacea. Selecțiuni din Festivalul internațional desfășurat la Năvodari, 1989
- Desene animate. Redactor Diana Gheorghiu
- Telefilmoteca de ghiozdan
- Fiul munților
- Producție a Casei de Filme Unu
- Ultimul episod
- 12:25 Sub tricolor, la datorie!
- Exigența – îndatorire politică și profesională, mod de reflectare în fapte și atitudini a conștiinței revoluționare
- Tinereste, ostășește! Reportaj
- Patriei, partidului, comandantului suprem – prinos de înalte sentimente.
- Muzică și poezie
- Redactor maior Valeriu Pricină
- 12:40 Viața satului
- În întâmpinarea Congresului al XIV-lea al Partidului – congresul marilor împliniri socialiste
- Actualitatea în agricultură
- Experiența frunțășilor în acțiune
- Noutăți din știința și practica agricolă
- Redactor Gheorghe Vermaș
- 13:00 Telex
- 13:05 Album duminical
- Concert de prânz cu orchestra condusă de Paraschiv Oprea, la nai Romeo Văduva
- Un oraș pe coordonatele socialiste
- Caracal
- Redactor Eugen Dumitru
- Mioritic, plaiul meu. Melodii cu Aurel Neamtu și grupul „Tinamar“
- Desene animate
- Melodii populare interpretate de: Florica Duma, Lidia Soesean, Ileana Leonte, Maria Bararu
- A te sprijini de propriul tău pămant. Versuri de Nichita Stănescu, în interpretarea Leopoldinei Bălanuță
- Ilustrate muzicale din țară
- Secvențe antologice din filme comice românești
- Melodii interpretate de Sanda Ladoși
- Miniaturi muzicale românești
- Telesport
- Microrocital: Dorin Anastasiu
- Secvențe telespectatorului
- Redactor coordonator Doru Dumitrescu
- 15:00 Închiderea programului
- 19:00 Telex
- 19:20 Cântarea României
- Omagiul țării, conducătorului iubit
- Emisiune realizată în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste și cu Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al județului Alba
- 20:20 Film artistic
- Floarea-soarelui
- Coproducție Italia – URSS
- Cu: Sophia Loren, Marcello Mastroianni, Ludmila Saveliava, Galina Andreeva, Anna Carena, Germano Longo
- Regia Vittorio de Sica
- 21:50 Telex
- 22:00 Închiderea programului

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Spitalul Clinic Dr Gh. Marinescu, cu sediul în Șoseaua Bercei nr. 10, Sector 4, București, organizează concursul pentru ocuparea a două posturi de psihologi în condițiile Legii 12/1971. Concursul va avea loc în ziua de 18 septembrie 1989, la sediul unității.

Intreprinderea de Transport Specializat pentru Agricultură București încadrează prin concurs revizor contabil cu respectarea condițiilor prevăzute de Legea nr. 12/1971 și domiciliu stabil în București.

Căutăm gospodină pentru menaj, două ori pe săptămână, după-amiază. Piața Iancului.

VÂNZĂRI

Vând sobă cu petrol deosebită. Vând radio Orion, gazozii diaprozitive, lunetă Aro, masă, birou, dulap, landou, palton, pardesiu, pantofi 38 damă, haină mouton, rochie albă 44, diverse îmbrăcăminte, fișet lemn, mască calorifer, lustre fier forjat.

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Lipsă de bunăvoință la Întreprinderea Mătasea Roșie

Primum de la maistrul militar Iulian Ghiță: M-am căsătorit încă din școală, soția mea lucrând la Întreprinderea „Mătasea Roșie“ din Cîsnădie, județul Sibiu, și, la venirea mea în unitatea în care am fost repartizat să îmi desfășor activitatea, am solicitat să fiu ajutat să-mi aduc soția în Drăgășani Vâlcea, unde am domiciliul stabil și am primit locuință. Fiindcă în zonă n-am găsit loc de muncă potrivit pentru ea, conducerea unității a făcut tot ce-i posibil și i-a găsit loc de muncă alături de mine, fapt pentru care se cuvine să-i mulțumesc din adâncul inimii. Prezentându-mă însă cu nota de transfer la Întreprinderea „Mătasea Roșie“, tovarășul director al întreprinderii sibiene mi-a zis că e înțelegător cu noi, că alcătuim o familie tânără, dar transferul soției nu poate să-mi-l dea, pentru că nu dispune de forță de muncă disponibilă. Sunt total dezamăgit și nu știu ce să mai fac.

Insistați! Pentru că nu se poate ca tovarășul director să rămână impasibil în fața unui fapt care implică două bunăvoințe.

UJECOOP Telemoran, ca răspuns la scrisoarea adresată revistei de Floarea Drăguț, din Plopii-Slăviștești, județul Telemoran, prin care solicită sprijin pentru restituirea fondului social de la cooperativa de credit din comuna Lunca: Solicitarea a fost satisfăcută, în sensul că, într-o recentă decizie, a sa, organul colectiv de conducere i-a aprobat retragerea fondului social deus. Cu adresa nr. 631 s-a comunicat petiționarei să se prezinte la cooperativa din Lunca pentru ridicarea sumei cuvenite.

Mă numesc Ștefan Lupu, din București, Sectorul 4, Str. Panselor nr. 17, bl. 133, ap. 26, și locuiesc în acest bloc încă de la data dării lui în folosință, respectiv din 1983. Ca orice om al muncii, cunosc și apreciez mult eforturile pe care le depune conducerea partidului și statului nostru pentru asigurarea unor condiții cât mai bune de locuit pentru noi toți. În flagrantă contradicție cu aceste eforturi însă, în perimetrul blocului nostru lipsește cu desăvârșire aleile pavate, căile de acces de orice fel, așa încât noi, locatarii, abia reușim să ne strecurăm pe niște poteci, printre gropi pline de noroi, lemne, cărămizi și resturi de betoane, printre fire de diferite dimensiuni, lăsate vrajite de constructori încă de la terminarea blocului. Cu toate eforturile noastre de a da o mână de ajutor sau a contribui cu fonduri pentru eliminarea acestora, nu suntem deloc sprijiniți de cei în drept și, de circa șase ani, nimeni nu s-a gândit să ia măsurile ferme care se impun.

Urmare scrisorii adresate nouă de un grup de părinți din orașul Urlați, care ne semnaleză unele abateri de la conduită ale prof. ing. Gheorghe Stan, de la Liceul Industrial din localitate, Inspectoratul Școlar al județului Prahova ne informează că respectivul profesor a fost aspru sancționat. Conducerea liceului a informat totodată conducerea Întreprinderii de Utilaj Chimic Ploiești, unde inginerul Gheorghe Stan este încadrat, și a propus înlocuirea lui la catedră cu un alt cadru de specialitate, care să corespundă exigențelor profesionale, didactice și comportamentale cerute de procesul de învățământ.

Tudor Papisima din Medgidia, Str. Republicii nr. 76 D, are motivele dumnealui să fie supărat, cum ni se destăinuie, pe Casa de discuri „Electrodisc“. În numele mai multor melomani și cumpărători de discuri ne roagă chiar să cerem explicații respective firme pentru – reproducem mot a mot din scrisoarea ce ne-a adresat – neglijența și iresponsabilitatea cu care nu o dată emite și difuzează rebuturi de producție. Mă refer concret – zice omul – la două recente discuri LP: Kripton – „30 minute“ și Pro Musica – „Rockul baroc“. Am trimis firmei producătoare discuri incriminate (colet postal, chitanța nr. 458 din 27.06.1989) și, probabil, m-aș fi lămitat la asta dacă de câțiva ani încoace, atât mie, cât și altora nu ni s-ar fi întâmplat frecvent să trăim asemenea regretabile situații. Sper ca, prin intermediul revistei, să se ajungă la o grabnică îndreptare a lucrurilor, așa încât să putem cumpăra numai discuri bune, de calitate.

Mihai Merişanu
Flacăra, nr. 31/1989

vremea

În țară, vremea a fost caldă, iar cerul variabil cu innorări mai accentuate în nordul și nord-vestul țării, unde, pe alocuri, au căzut averse de ploaie însoțite de descărcări electrice. În restul teritoriului a plouat izolat. Vântul a suflat slab până la moderat. Temperaturile maxime au fost cuprinse între 26 și 32 de grade, izolat mai ridicate în sud, cele minime, între 12 și 20 de grade, mai coborâte în depresiuni. În București, vremea a fost caldă, cu cerul variabil mai mult senin noaptea. Vântul a bătat slab până la moderat. Temperatura maximă s-a situat în jurul valorii de 33 de grade, iar cea minimă, între 16-18 grade.

DIN ARHIVA CC AL PCR

Scrisoarea actriței Adam Erzsebet către Elena Ceaușescu

Tovarăși
Academician, doctor, inginer
Elena Ceaușescu,
Membru al Comitetului Politic
Executiv al
Comitetului Central al Partidului
Comunist Român,
Prim viceprim-ministru al
Guvernului R.S. România,
Președintele Consiliului Național
al Științei și Învățământului

București
Mult stimată și iubită tovarășă
Elena Ceaușescu,

Vă rog să-mi permiteți să vă mulțumesc cu fierbinte dragoste și admirație sinceră, și apreciez mult eforturile pe care le necunoștiți și stimă pe care le recuș în inimă față de Dumneavoastră, pentru încrederea pe care mi-ați acordat-o de a susține la Londra, în perioada 14 mai – 26 iunie a.c., câteva recitaturi în limba engleză, din poezia lui Mihai Eminescu.

Premiera recitalului a avut loc în data de 22 mai a.c., la invitația Societății londoneze de poezie (care activează în cadrul Centrului Național Britanic de Poezie), cu prilejul festivității de decernare a Premiului bianual de traducere de poezie europeană în limba engleză, premiu care poartă în prezent numele compatriotului nostru Corneliu M. Popescu (un talent de excepție, decedat la numai 18 ani la cutremurul din 1977), foarte prețuit în Anglia pentru valoarea deosebită a amplexorilor tălmăcirii ale poeziilor lui Mihai Eminescu.

Auditoriul de mai multe sute de persoane al acestei serii de gală – numeroși specialiști ai vieții culturale și artistice londoneze, precum și câteva personalități culturale-artistice din Occident, America de Nord și Japonia – a dat o recunoaștere unanimă recitalului meu. În cadrul acestui recital mi s-a oferit posibilitatea de a prezenta câteva din capodoperele poetice ale „Luceafărului“ poeziei românești și în original, în minunata limbă românească în care ele au fost scrise. Cu permisiunea Dumneavoastră, anexas rânduilor de față scrisorile poetului Alan Brqwnjohn, președintele Societății londoneze de poezie, în care el își exprimă – în numele societății – gratitudinea pentru recitalul meu londonez.

În urma ecoului favorabil de care s-a bucurat recitalul, revista engleză de literatură universală ADAM a

apelat la mine cu rugămintea de a-mi repeta programul în fața unui auditoriu invitat de redacție. Printre spectatori au fost din nou prezente o serie de importante personalități culturale-artistice, recitalul bucurându-se de o primire elogioasă. Studiourile britanice de radio (BBC) mi-au solicitat două interviuri, acestea prilejuindu-mi șansa de a vorbi ascultătorilor despre poezia lui Mihai Eminescu și succesele culturii românești.

Îmi exprim încă o dată, din adâncul inimii, întreaga grațitudine pentru șansa pe care mi-ați oferit-o de a sluji și peste granițele țării cauza nobilă a partidului nostru revoluționar, cauza iubitei noastre patrii, România socialistă.

Mult stimată și iubită tovarășă Elena Ceaușescu,

Cu permisiunea Dumneavoastră, profit de acest prilej pentru a vă informa asupra unor aspecte privind munca mea de creație.

De 18 ani lucrez la Teatrul Național din Tg. Mureș. În acest timp, teatrul nostru a avut 8 directori, cel actual fiind Iulius Moldovan, succesor al scenografului Romulus Feneș, care a detinut funcția de director numai 9 luni. Tovarășul Moldovan nu este un om de teatru și nu dispune de prestigiosul moral pe care-l implică funcția de director al unui teatru național. În funcțiile sale de până acum el s-a compromis prin beții și viață personală imorală. Prin numirea tovarășului Moldovan în funcția de director, activitatea teatrului a avut mult de suferit. Nivelul ideatic și estetic al muncii noastre a scăzut, atmosfera etico-politică din cadrul colectivului lasă de dorit, disciplina de muncă fiind practic inexistentă.

În luna mai 1986, de exemplu, ambele secții ale teatrului nostru au omagiat aniversarea a 65 de ani de la faurirea PCR cu spectacole învechite și reinnoite, fără succes. Astfel, secția română a avut doar trei spectacole, aproape fără public, iar secția maghiară a onorat spectacole numai pentru abonamente.

Pentru a nu continua cu alte exemple negative, menite să ilustreze totala incompetență a actualiei conduceri a teatrului nostru, aș dori să mă limitez, cu permisiunea Dumneavoastră, numai la câteva aspecte care vizează strict activitatea mea personală de creație.

Dețin categoria I de calificare pro-

fesională. În ultimi ani am fost distinsă de două ori cu Premiul I la fazele republicane ale Festivalului Național „Cântarea României“ (și o dată cu premiul al II-lea). Cu recitalul eminescian „De ce nu-mi vii“, în limba română, am obținut marele Premiu la Gala Națională a recitalurilor dramatice (Bacău, 1986). Totuși, teatrul în care lucrez mă marginalizează în mod consecvent. Aștept uneori chiar cinci ani pentru a primi un rol mai important. Indiferent de nivelul profesional sunt favorizate kolegele care se află în grațiile directorului. Regizorii Hunyadi Andras și Kincses Elemer – având vederi și manifestări specifice naționalismului maghiar – mă ignoră pentru faptul că sunt soția scriitorului Hajdu Gyozo. Aceștia dezaproba fățiș atitudinea angajată a soțului meu față de politica partidului nostru, precum și patriotismul nostru românesc fără echivoc. Deseroi, împreună cu soțul meu, suntem calificați la teatru „trădători“, adică niște indivizi care și-au „trădat“ naționalitatea și confrății lor maghiari, făcând o „politică murdară“ prin recitalurile noastre în limba română.

Directorul Iulius Moldovan este pasiv față de aceste atitudini. La fel de pasiv a fost și cu ocazia unei deplasări în comuna Ceauș, unde actorii teatrului, băuți fiind, au intonat imnul maghiar și imnul secuiesc. Directorul nostru nu poate respinge aceste tendințe vătămătoare, deoarece nu dispune de o platformă morală corespunzătoare. El se teme că aceste elemente fiind chemate la ordine, s-ar întoarce împotriva lui și i-ar demasca, la o adică, abuzurile.

Faptul cel mai grav și dureros pentru mine este că directorul teatrului a sabotat și continuă să-mi saboteze recitalul „De ce nu-mi vii“ în limba română. Ca urmare, asist la o recrudescență a atacurilor dure la adresa mea, venite din partea elementelor ostile care mă calomniază în continuare.

Mult stimată și iubită tovarășă Elena Ceaușescu,

Rugămintea mea ar fi să ne ajutați ca în fruntea Teatrului Național din Tg. Mureș să fie numit un om de teatru competent, cu prestigiu moral și profesional, capabil să transpună cu consecvență în viață, în acest domeniu specific de activitate, politica revoluționară a partidului nostru.

Arhivele Naționale,
Fond CC al PCR

Roze

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Dicționar: IRA, AZE, EMER, A'RNT, ELI, IROI, KRI. Milcovul, 1989

ORIZONTAL: 1) Poet român (Alexandru, 1854-1920) din a cărui lirică menționăm „Rondelul razelor din parc“. 2) Poet clujean (Emil 1886-1954) autorul poemei povestea rozei – „Și roză și crin, porumbiță și...“ o poezie din lirica lui Heinrich Heine. 3) „Roză...“ diagramă prin care reprezintă direcția și viteza vântului în m/s (neart.). 4) Cureauă de mesină – Are preferință încă de la naștere pentru culoarea roz. 5) „...roză...“, tablou de Francis Sirato – Înscă! – Elena Popescu. 6) Pictor francez (1823-1864) – „E vremea rozelor ce mor/ Mor în grădini, și mor și-n mine/ Și-au fost atât de viață pline/ Și azi se sting așa ușor“ (Din „Rondelul rozelor ce mor“ de Alex. Macedonski (pl.). 7) Câștigător la un costum popular – Compozitor francez contemporan care a compus 20 de cântece pentru Edith Piaf. 8) Mihai Oprea – Alt poet clujean (Aurel, n. 1930) autorul poeziei „Luna roză“ din volumul „Micropoeme“ – Semnul înmulțirii. 9) Usluroaia! – Abreviere pentru „Acid ribonucleic de transport“ (Genetică). 10) Prozator român (Alexandru, n. 1914, care a scris „Povestea rozei“ – Ana Apostol.

VERTICAL: 1) Personaj din opera lui L.L. Caragiale care-i spune lui Madam Popescu că nu există roză fără spini – Pom fructifer din familia rozaceelor. 2) Frunțăș – „... celor două roze (1455-1485) (neart.). 3) „... rozelor“, operă de Richard Strauss (neart.) – Sanda Movilă, autoarea povestirii – Erol (inv.). 5) Nică Flerescu – Bioidic natural de siliciu. 6) Au format masa participanților la război a celor două roze. 7) Știre recentă și interesantă – Simbol de valoare. 8) „... pe deal“ o poezie de Mihai Eminescu – „Scrisoare roză de...“, o melodie de Tonel Fernic. 9) Trib indian din Canada – „Roza...“ volum de versuri de Horia Ziliereu. 10) Răurile ei sunt uneori de culoare roz – „Parfum de... și de roze“, o poezie din lirica lui George Târnea publicată în volumul „Carlea Clara“.

amintiri